

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Bogdan Wysocki (spr.)

Sędziowie: SA Piotr Górecki

(del) SO Piotr Majchrzak

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2014 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **E. S.**

przeciwko **Gminie N. - (...)**

o zapłatę

na skutek zażaleń powódki

na postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 26 czerwca 2014 r. oraz z dnia 4 sierpnia 2014 r., sygn. akt: I C 472/13

postanawia:

- 1. zmienić postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 26 czerwca 2014 r. w ten sposób, że oddalić wniosek pozwanej o odrzucenie pozwu,**
- 2. uchylić postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 4 sierpnia 2014 r. ,**
- 3. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawić orzeczeniu kończącemu postępowanie w sprawie.**

/-/P. Górecki /-/B. Wysocki /-/P. Majchrzak

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze odrzucił pozew albowiem sprawa została już prawomocnie osądzona w sprawie o sygn. akt IC 276/07 Sądu Okręgowego w Zielonej Górze tj. na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd wskazał, że w niniejszej sprawie powódka wystąpiła z powództwem przeciwko pozwanej Gminie N. –(...) o zapłatę odszkodowania w wysokości 79.000 zł z tytułu obniżenia wartości nieruchomości położonej w N. przy ul. (...) oznaczonej nr ewidencyjnym działki (...) (obecnie (...)) o pow. 27.501 m^{((2))} w wyniku zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w okresie od 1999 - 2008 r. tj. na podstawie art. 36 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W sprawie I C 276/07 Sądu Okręgowego w Zielonej Górze powódka wystąpiła o zobowiązanie pozwanej do nabycia nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 2.75.01 ha za cenę 2.750.100 zł oraz o zasądzenie

od pozwanej 2.750.100 zł tytułem ceny z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W trakcie procesu powódka początkowo ograniczyła żądanie pozwu do kwoty 2.274.100 zł, a następnie zmodyfikowała je w ten sposób, że domagała się od pozwanej złożenia oświadczenia woli w przedmiocie nabycia przez pozwaną nieruchomości składającej się z działek nr (...) za cenę 1.370.000 zł wraz z odsetkami od dnia 15 lipca 2008 r. W piśmie z dnia 3 września 2012 r. powódka ostatecznie sprecyzowała stanowisko domagając się zobowiązania pozwanej do złożenia oświadczenia woli o nabyciu nieruchomości za kwotę 1.370.000 zł oraz zasądzenia odszkodowania za degradację wartości przejmowanej nieruchomości wskutek zmiany planu zagospodarowania przestrzennego z 1999 r. na ten z 2008 r. i co za tym idzie unicestwienia rozwiązań funkcjonalnych przyjętych w planie z 1999 r. (k. 568 akt IC 276/07). Powódka również w pismach z dnia 19 września 2011 r. (k - 485 akt IC 276/07) oraz z dnia 10 października 2011 r. (k - 506 akt IC 276/07) wskazywała, że na wysokość należnej jej kwoty składa się zarówno cena transakcyjna z tytułu nabycia przez pozwaną nieruchomości należącej do powódki w oparciu o przepis art. 13 ust 3 ustawy z dnia 10.04.2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych jak i wartość szkody powstałej w wyniku obniżenia wartości nieruchomości na skutek ustalenia w 2008 r. nowego planu zagospodarowania przestrzennego unicestwiającego rozwiązania przyjęte w planie z 1999 r. a znajdujące umocowanie w treści art. 36 ust 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym.

Wyrokiem z dnia 16 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w sprawie I C 276/07 zobowiązał pozwaną do złożenia oświadczenia o przejściu nieruchomości położonej w N. przy ul. (...) składającej się z działki (...) za cenę 1.370.000 zł natomiast w pozostałym zakresie powództwo oddalił. W wyniku rozpoznania apelacji powódki od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2013 r. zmienił zaskarżony wyrok tylko w części dotyczącej kosztów procesu, a w pozostałym zakresie oddalił apelację. W uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że powódka w piśmie z dnia 3 września 2012 r. ograniczyła swe pierwotne żądanie poprzez zmniejszenie obszaru nieruchomości, których wykupu się domagała, obniżenia ceny wykupu i ograniczenie się do żądania zasądzenia jedynie odsetek. Z akt sprawy nie wynika natomiast, aby pozwana wyraziła zgodę na cofnięcie pozwu w części w jakiej powódka nie podtrzymała swych pierwotnych żądań, za czym przemawia nie tylko brak wyraźnego stwierdzenia o wyrażeniu zgody, lecz także treść wniosków składanych przez pozwaną reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika przed zamknięciem rozprawy. Skoro zatem powódka nie cofnęła skutecznie pozwu, to nie było podstaw do umorzenia postępowania i w związku z tym Sąd Okręgowy prawidłowo w pkt 2 wyroku oddalił powództwo w pozostałym zakresie. W ocenie Sądu Okręgowego o tym, że zakresem orzekania objęte były oba roszczenia Sąd Apelacyjny podkreślił w części uzasadnienia dotyczącej kosztów procesu, wskazując że powódka domagała się złożenia oświadczenia woli o nabyciu przez pozwaną nieruchomości za cenę 2.750.000 zł i niezależnie od tego zasądzenia kwoty 2.750.000 zł. Sąd Okręgowy uwzględnił natomiast jedynie roszczenie o złożenie oświadczenia woli o nabyciu przez pozwaną nieruchomości za cenę 1.370.000 zł, a więc powódka wygrała proces w 25%.

Wobec tego w niniejszej sprawie w stosunku do sprawy I C 276/07 zachodzi tożsamość roszczenia, tożsamość stron (powódka E. S. i pozwana Gmina N. - Miasto), tożsamość przedmiotu i tożsamość podstawy. Powódka w dalszym ciągu powołuje się na te same okoliczności, co wyklucza możliwość merytorycznej oceny i uzasadnia odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Oddalenie powództwa oznacza bowiem negatywne rozstrzygnięcie o zgłoszonym przez powoda roszczeniu. Ewentualne niedokładności komparacji wyroku polegające na wskazaniu w rubrum tylko jednego żądania i nie wyszczególnienie pozostałych, nie mają zasadniczego znaczenia dla określenia przedmiotu i zakresu wyrokowania.

Natomiast postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 108 k.p.c. zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, że Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 26 czerwca 2014 r. odrzucił pozew, nie orzekł jednak o kosztach procesu. Odrzucenie pozwu oznacza, że powódka przegrała proces dlatego zgodnie a art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz stosownie do § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Sąd zasądził na rzecz pełnomocnika pozwanej kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Zażalenia na powyższe postanowienia złożyła powódka, wniosła o ich uchylenie oraz o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego. Powódka zarzuciła rozstrzygnięciom naruszenie art. 199 § 1 pkt 2

k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące przyjęciem, że roszczenie odszkodowawcze zgłoszone przez powódkę na podstawie art. 36 ust 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym było już przedmiotem rozpoznania w sprawie I C 276/07 prowadzonej przed Sądem Okręgowym w Zielonej Górze.

Pozwana wniosła o oddalenie obu zażaleń oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenia zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należało, że sposób rozstrzygnięcia zażalenia na postanowienie z 4 sierpnia 2014 r., którego przedmiot stanowiło w istocie uzupełnienie postanowienia z 26 czerwca 2014 r. jest wprost uzależniony od oceny zasadności w/w orzeczenia.

Stosownie do art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd ma obowiązek odrzucić pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Zakres przedmiotowy i podmiotowy powagi rzeczy osądzonej reguluje art. 366 k.p.c. przewidując, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko, co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Tożsamość stron obu procesów (spraw o sygnaturze I C 276/07 i aktualnej) nie budzi wątpliwości, przedmiotem sporu pozostają natomiast granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej.

Wbrew odmiennej ocenie Sądu I instancji, roszczenie z którym wystąpiła powódka w niniejszej sprawie nie zostało prawomocnie osądzone w sprawie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze o sygn. akt IC 276/07. Z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I C 276/07 jak i Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 kwietnia 2013 r. (k. 581, 591 – 594, 646, 653 – 667 akt o sygn. I C 276/07) wydanego w wyniku rozpoznania apelacji powódki wynika, że przedmiotem rozpoznania sprawy było wyłącznie roszczenie powódki o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli dotyczącego nabycia działki (...) położonej w N. przy ul. (...) o pow. 2.75,01 ha za cenę 2.750.100 zł i to w oparciu art. 13 ust 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r., Nr 193, poz. 1194). Częściowe oddalenie powództwa dotyczyło tego właśnie żądania.

Sąd I instancji błędnie ustalił, że powódka w piśmie procesowym z dnia 3 września 2012 r. ostatecznie precyzującym swe stanowisko w sprawie, oprócz żądania zobowiązania pozwanej do złożenia oświadczenia woli o nabyciu nieruchomości za kwotę 1.370.000 zł, domagała się również zasądzenia od pozwanej odszkodowania za obniżenie wartości nieruchomości w wyniku zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z 1999 r. na ten z 2008 r. znajdującego umocowanie w treści art. 36 ust 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym. Żaląca bowiem wskazała tylko, że zgłoszenie przez nią takiego roszczenia spowodowałoby przedłużenie postępowania w sprawie dojrzałego już do definitywnego rozstrzygnięcia. Wobec tego będzie dochodzić odszkodowania w odrębnym postępowaniu (k. 485 akt IC 276/07). Również we wcześniejszych pismach tj. z dnia 19 września 2011 r. i 10 października 2011 r. (k. 485 – 486, 506 -507 akt IC 276/07) - wskazanych przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, powódka nie zgłosiła takiego żądania, rozważała tylko możliwość wystąpienia z nim w sprawie. Jednakże ostatecznie nie uczyniła tego, na co wskazała wprost w piśmie procesowym z dnia 3 września 2012 r.

Także z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 24 kwietnia 2013 r. w części dotyczącej kosztów procesu nie wynika, że zakresem orzekania w sprawie I C 276/07 objęte było również roszczenie odszkodowawcze zgłoszone przez powódkę na podstawie art. 36 ust 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym. Sąd odwoławczy wskazał bowiem, że w sprawie „powódka domagała się złożenia oświadczenia woli o nabyciu nieruchomości za cenę 2.750.000 zł i niezależnie od tego zasądzenia kwoty 2.750.000 zł, a Sąd Okręgowy

uwzględnił jedynie roszczenie o złożenie oświadczenia woli o nabyciu przez pozwaną nieruchomości za cenę 1.370.000 zł”. Z treści pozwu wynika bowiem, że powódka oprócz oświadczenia woli o nabyciu nieruchomości za cenę 2.750.000 zł domagała się oddzielnie zasądzenia kwoty 2.750.000 zł tytułem ceny za wykupienie nieruchomości (k. 1 akt IC 276/07).

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że wniosek pozwanej o odrzucenie pozwu z uwagi na res iudicate na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Wobec tego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie z dnia 26 czerwca 2014 r. w ten sposób, że wniosek pozwanej o odrzucenie pozwu oddalił (pkt 1).

W konsekwencji powyższego na uwzględnienie zasługiwało również zażalenie wywiedzione przez powódkę na postanowienie z 4 sierpnia 2014 r. w przedmiocie rozstrzygnięcia o kosztach procesu w sprawie. Na obecnym etapie postępowania wobec zmiany postanowienia z dnia 26 czerwca 2014 r. i oddalenia wniosku pozwanej o odrzucenie pozwu, a tym samym kontynuowania postępowania w sprawie, brak jest podstaw do orzeczenia o kosztach procesu na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

Wobec tego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie z dnia 4 sierpnia 2014 r. (pkt 2).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 108 k.p.c. (pkt 3).

/-/P. Górecki /-/B. Wysocki /-/P. Majchrzak